

ROLNIKU NIE DAJ SIĘ KLESZCZOM

Rolnicy stanowią jedną z głównych grup zawodowych narażonych na kontakt z kleszczami. Z pozoru, niewielkie pajęczaki, stanowią poważne zagrożenie dla ludzkiego zdrowia. Zwierzęta te żerują na lekko wilgotnych i obfitujących w roślinność miejscach, wspinają się na źdźbła traw i krzewów na wysokość ok. 20-70 cm, skąd ludzie i zwierzęta, stanowią dla nich łatwą „zdobycz”.

Ukąszenie kleszcza nie boli, w dodatku, bardzo często przebywanie intruza na skórze jest zauważalne po pewnym czasie, a im dłuży czas przebywania kleszcza na skórze, tym większe ryzyko zakażenia m.in. boreliozą lub kleszczowym zapaleniem opon mózgowych. Obie choroby początkowo charakteryzują się objawami grypopodobnymi: gorączka, bóle głowy i mięśni, czy objawy żołądkowe. Krętki boreliozy atakują układ nerwowy (Rpenetrują płyn mózgowo-rdzeniowy, mózg i opony mózgowo-rdzeniowe) krótko po zakażeniu, dlatego zdarza się, że borelioza bywa mylona z chorobami psychicznymi, nerwicą, reumatoidalnym zapaleniem stawów, wadami serca, stwardnieniem rozsianym, czy chorobą Alzheimera. Tylko rozpoznany rumień wędrujący jest potwierdzeniem zakażenia i podstawą do rozpoczęcia leczenia, jeśli nie wystąpił lub został zignorowany, konieczne jest wykonanie testów diagnostycznych.

Jak zapobiegać i w porę wykryć kleszcza, który żeruje na naszej skórze...? Najczęściej intruza można znaleźć w miejscach, gdzie skóra jest najdelikatniejsza – ręce, nogi, zgięcia, pachwiny, fałdy skórne i skóra głowy. Aby ograniczyć kontakt pajęczaka ze skórą i zmniejszyć ryzyko ukąszenia zachęcamy do stosowania odpowiednich działań prewencyjnych:

- odzież ochronna - możliwie szczelnie okryj ciało (bluzki z długim rękawem, spodnie z długimi nogawkami, kryte buty, długie skarpety oraz nakrycie głowy), szczególnie podczas prac polowych, prac w lesie, czy zbierania owoców leśnych
- unikaj obszarów z wysoką trawą i zaroślami, nie siadaj w trawie, a na spacerach wybieraj wyznaczone, przetarte ścieżki i szlaki
- szczególną ostrożność zachowaj w okresie wzmożonej aktywności kleszczy tj. od maja do listopada
- stosuj środki odstraszające owady dostępne praktycznie w każdym sklepie i aptece (spray, żele, czy plastry)
- zaszczep się przeciwko kleszczowemu zapaleniu opon mózgowych – szczepienia najlepiej wykonać wczesną wiosną lub w okresie jesiennym - odporność nabywa się zwykle po dwóch dawkach (zaleca się podanie trzech) - szczepienie wymaga podania dawki przypominającej co 3 - 5 lat
- po powrocie z obszarów zalesionych, zawsze dokładnie obejrzyj ciało

PAMIĘTAJ !

Ukąszenia kleszcza możesz nie zauważyć, ale jeśli podejrzewasz, że mogło do niego dojść, lub zaobserwowałaś niepokojące objawy np. rumień wędrujący, koniecznie zgłoś się do lekarza.

Gdy już doszło do ukąszenia, niezwłocznie usuń kleszcza. Do usunięcia intruza, użyj dostępnych narzędzi typu: szczypczyki, przyssawki, pętelki lub gotowe zestawy do usuwania kleszczy dostępne w aptece. Pajęczaka chwytaj jak najbliższej skóry, tak aby nie urwać głowy i nie ścisnąć brzucha.

Stanowczym ruchem wyrwij kleszcza, ważne, aby go nie okręcać (PAMIĘTAJ - NIGDY NIE WOLNO NICZYM SMAROWAĆ PAJĘCZAKA!). Po usunięciu kleszcza, warto sprawdzić, czy został wyrwany w całości. Miejsce ugryzienia zdezynfekuj. W kolejnym kroku, obserwuj ciało, czy wystąpi charakterystyczny rumień, a wtedy niezwłocznie udaj się do lekarza.

W wyniku ukąszenia kleszcza może dojść do rozwoju chorób: boreliozy lub kleszczowego zapalenia opon mózgowych, które traktowane są jako choroby zawodowe rolników. Definicję rolniczej choroby zawodowej podano w artykule 12 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2024 poz. 90). Uważa się za nią chorobę, która powstała w związku z pracą w gospodarstwie rolnym, jeżeli choroba ta objęta jest wykazem chorób zawodowych określonych w przepisach wydanych na podstawie Kodeksu Pracy. Za chorobę zawodową uważa się schorzenie, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych "narażeniem zawodowym".

Podejrzenie choroby zawodowej zgłasza się właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu i właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy, których właściwość ustala się według miejsca, w którym praca była wykonywana. Zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej może dokonać:

- lekarz,
- lekarz dentyista, który podczas wykonywania zawodu powziął takie podejrzenie u pacjenta
- ubezpieczony, który podejrzewa, że występujące u niego objawy mogące wskazywać na taką chorobę.

Właściwy państwowy powiatowy inspektor sanitarny, który otrzymał zgłoszenie podejrzenia choroby zawodowej, wszczyna postępowanie, a w szczególności kieruje rolnika do jednostki orzeczniczej, na badanie w celu wydania orzeczenia o rozpoznaniu choroby zawodowej, albo o braku podstaw do jej rozpoznania. Właściwy państwowy inspektor sanitarny na podstawie zebranego materiału dowodowego, a w szczególności na podstawie orzeczenia lekarskiego o rozpoznaniu choroby zawodowej i oceny narażenia zawodowego rolnika, wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej albo decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Prawomocna decyzja o stwierdzeniu choroby zawodowej, jest podstawą do ubiegania się o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

Opracowała: inspektor Katarzyna Solecka, PT KRUS w Legnicy

Materiały źródłowe - broszury prewencyjne KRUS , www.pjp.gov.pl, Katarzyna Mietelska *Bezpiecznie na wsi*.